

Апотекарска пракса

ISSN 1451-1827

ГЛАСНИК ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ

78

ЈАН. - ФЕБ. 2009

Kad priroda leči... ...kašalj

Реч уредника

Поштоване колеге,

Позивамо вас да се укључите у наш рад на информисању чланства Фармацеутске коморе Србије преко листа Апотекарска пракса тако што ћете нас обавештавати или писати о догађајима везаним за рад Коморе, њених огранака или уопште за функционисање и положај фармацеутске струке.

Будите наши сарадници на начин који вам највише одговара, како бисмо заједно утицали на бољи проток информација унутар наше Коморе али и према нашем окружењу.

Уколико желите:

- да вам се неко из наше стручне јавности обрати преко листа
- ако имате неко питање на које вам можемо дати одговор или
- једноставно желите да имате неформалну и једноставну комуникацију са нама а преко нас са било којим структурним делом Коморе, пишите нам на адресу:

Фармацеутска комора Србије

Дечанска 8а, 11000 Београд

тел./факс: +381 11 32 43 144, 32 46 795,

e-mail: pharmkom@verat.net,

www.farmkom.rs

Редакција

4 Догађаји који су обележили 2008. годину

Скупштина Фармацеутске коморе Србије **6**

13 Важна обавештења

Иновативност виртуелне школе образовања - ДИСКОБОЛОС 08 **14**

18 Унапређење квалитета здравствене заштите и безбедности пацијента

Велефарм - Година великог јубилеја **20**

22 Исто име, други лек

Национални конгрес студената фармације **24**

25 Приправнички стаж

Национални семинар за заступнике права пацијената **26**

27 Како то раде лидери у апотекарству?

37. европски симпозијум клиничке фармације **28**

29 Програми континуиране едукације

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ФАРМАЦЕУТСКА КОМОРА

The Pharmaceutical Chamber of Serbia

**Апотекарска
пракса**

Гласник Фармацеутске коморе

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

ISSN 1451-1827 = Апотекарска пракса
COBISS.SR – ID 94777858

Главна и одговорна уредница:

Драгана Совтић, дипл. фарм. спец.

Стручни сарадник:

Прим. мр сци. фарм. Сузана Миљковић

Технички уредник: Небојша Ускоковић

Прелом: Душан Живковић

Лектор: Проф. Живојин Павловић

Штампарија: Матија д.о.о., Устаничка 204а

Тираж: 4.000 примерака

Издаје: Фармацеутска комора Србије,

Дечанска 8а, 11000 Београд, Србија

тел./факс: +381 11 32 43 144, 32 46 795,

e-mail: pharmkom@verat.net, www.farmkom.rs

пословни рачун: 325-9500900015066-04

ДОГАЂАЈИ КОЈИ СУ

Јануар/Фебруар

- Децембра 2007. године на основу Закона о здравственој заштити, министар здравља Републике Србије доноси Правилник о ближим условима за издавање, обнављање и одузимање лиценце члановима комора здравствених радника и Правилник о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике.
- Огранак Београд ФКС почео са радом.
- Одржана едукација чланова Етичког одбора и судова части ФКС: Етика и професионализам у доношењу одлука.
- 12. фебруара одржана прва седница Скупштине ФКС у 2008-ој години, где је између осталог утврђен предлог Добре апотекарске праксе.
- У Привредној комори Србије поново покренута иницијатива за повећање малопродајне марже лекова.
- Од 27-29. фебруара одржан 13. конгрес Европског удружења болничких фармацеута у Мастрихту.

Марш

- Комора потписала прве уговоре са 21 фармацеутом-модератором
- Покренут поступак измене и допуне законске регулативе који се тиче израде галенских и магистралних лекова.
- Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета Универзитета у Београду организовањем различитих програма КЕ дао велику подршку едукацију фармацеута.

Април

- Одржана прва конференција о информациоим технологијама у здравственом систему Републике Србије – Информатика у здравству 08.
- Ковилово - Прва међународна конференција „Стратегија развоја маркетинга до 2010. године на унапређењу фармацеутских услуга – производа у апотекарском сектору Србије“.
- Министарство здравља Републике Србије организовало 4. националну конференцију о сталном унапређењу квалитета у систему здравствене заштите.

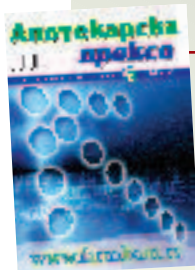

Мај

- На Копаонику одржан 51. симпозијум Фармацеутског друштва Србије.
- Удружење фармацеута Нишавско пиротског региона (ФНП) поново почело са радом.
- У организацији Министарства здравља Републике Србије одржана регионална конференција у оквиру кампање „Здравље се осмехом преноси“.
- Проф. др Нада Ковачевић, декан фармацеутског факултета Универзитета у Београду постављена за председника Републичке стручне комисије за фармацију.

ОБЕЛЕЖИЛИ 2008.г.

Јун

- Министар здравља Републике Србије доноси Листу стручних надзорника и Годишњи план за 2008. годину за спровођење редовне спољне провере квалитета стручног рада у здравственим установама и приватној пракси.
- ЗУ Одисеја и ЗУ Фарманеа започеле са организовањем програма КЕ на којима учествује велики број колега из приватног апотекарског сектора.
- Одржан 5. симпозијум фармацеута и биохемичара Фармацеутске коморе Републике Српске.

Јул/Август

- Почела предаја документације за издавање лиценце.

Септембар

- У Базелу, Швајцарска, одржан 68. по реду Светски конгрес Међународне фармацеутске федерације (ФИП). Фармацеути из Србије су имали запажено учешће са 4 усмене и 31 постер презентацијом.
- Комора се на овом конгресу представила радом „Виртуелна школа образовања (е-учионица) Фармацеутске коморе Србије“.
- Као једна од организација чланица, Комора је учествовала у доношењу важних докумената Међународне фармацеутске федерације (ФИП):
 - Визија 2020 – визија, мисија и стратешки план ФИП-а
 - Информација о лековима
 - Контрола резистенције на антимикробне лекове
 - Квалитет лекова који се користе код деце

Октобар

- У оквиру пројекта „Политика примарне здравствене заштите на Балкану“ у Скупштини града Београда одржана Друга регионална конференција.
- Огранак Ниш са КиМ, Огранак Војводина и Огранак Ужице почели са радом.

Новембар/Децембар

- Скупштина Фармацеутске коморе Србије на свом другом редовном заседању усвојила текст Заклетве за фармацеуте чланове Фармацеутске коморе Србије.
- Одржана едукација, за чланове Скупштине ФКС - јачање капацитета АД
- На свечаним церемонијама у 11 градова Србије додељено првих 2130 лиценци члановима Фармацеутске коморе Србије: Огранак Војводина - 527, Огранак Ниш са КиМ - 354, Огранак Ужице - 626, Огранак Београд - 623.
- ФКС са Виртуелном школом образовања ушла у ужи избор за престижно међународно признање ДИСКОБОЛОС 2008.
- Апотека “Београд” освојила признање Оскар квалитета за постигнуте резултате у областима лидерство, људски ресурси и процеси.

Скупштина ФКС

Скупштина Фармацеутске коморе Србије, као највиши орган Коморе, одржала је своју седницу 17. фебруара 2009. године. Седници Скупштине предходила је прва редовна седница УО одржана 09. фебруара. На предлог УО, а након расправе по тачкама дневног реда, Скупштина ФКС донела је следеће одлуке и закључке:

УСВАЈА СЕ Извештај о раду Фармацеутске коморе Србије за 2008. годину.

Ова одлука стица на снагу даном доношења.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ ЗА 2008. ГОДИНУ

Злајна Жувела, директорка ФКС

(Извештај о раду ФКС за 2008. годину у целисти, можете прочитати на сајту ФКС www.farmkom.rs)

У 2008. години одржане су седнице органа управљања Коморе на којима су разматрана питања из њихове надлежности, сагласно закону и статуту, и на којима су донете одговарајуће одлуке и закључци: 8 седница Управног одбора (донете 24 одлуке), 2 седнице Надзорног одбора, 1 седница Етичког одбора и 2 седнице Скупштине Фармацеутске коморе Србије.

Постигнућа ФКС у 2008. години

- Имплементација софтверског програма ФКС који је омогућио финализацију регистрације њених чланова, поступак упи-

са у именик Коморе, поступка доношења решења за издавање лиценци члановима Коморе.

- У именик ФКС до 31.12.2008 г. уписано је 3593 фармацеута, а издато 2328 лиценци.

- Професионална подршка члановима ФКС везано за добијање лиценце за рад, лиценцирање и релиценцирање – реализовано кроз 15 предавања којима је присуствовало 2700 фармацеута:

- Информација члановима ФКС о могућностима за прикупљање бодова неопходних за обнављање лиценце. Учесници, чланови Скупштине ФКС из: Огранка Ниш са КиМ (26. фебруар), Огранка Ужице (29. фебруар), Огранка Београд (03. март) и Огранка Војводина (12. март).
- Упознавање са законском регулативом која дефинише област КЕ и лиценцирања; инструкције о могућим решењима везаним за обављање интерне и екстерне едукације; покретање иницијативе ФКС у вези са КЕ. Учесници, чланови ФКС из: Огранка Ужице (03. април), Огранка Ниш са КиМ (10. април), Огранка Војводина (12. и 24. април) и Огранка Београд (15. мај).
- Округли сто: „ФКС, садашњи циљеви и приоритети“ у коме је дефинисано шест кључних приоритета ФКС и изнет концепт пројекта „Јачање капацитета апотекарске делатности“. Учесници: чланови ФКС са територије Републике Србије (24. мај).
- Округли сто: „Нерегистровани лекови и друштвено одговорно пословање апотеке“. Учесници: чланови ФКС са територије Републике Србије (28. септембар).
- Партнерски однос свих субјеката здравствене заштите (Контрола резистенције на антимикробне лекове). Учесници: чланови Фармакоте-

рапијске секције СЛД (28. октобар).

- Информација о софтверском решењу програма за праћење КЕ чланова ФКС у циљу обнављања лиценце. Учесници: чланови ФКС са територије Републике Србије (01. новембар).
 - Фармацеутска комора Србије - развој и перспектива. Учесници: студенти Фармацеутског факултета у Београду и Одсека за фармацију на Медицинским факултетима у Новом Саду, Крагујевцу и Нишу (21. новембар).
 - Обнављање лиценце за рад. Учесници: чланови Секције за болничку фармацију, ФДС (03. децембар).
- Редизајн сајта ФКС у циљу бољег упознавања опште и стручне јавности са њеним радом.
- Промоција ФКС у свету учествовањем на 68. Светском конгресу Међународне фармацеутске федерације (ФИП) у оквиру акредитоване сесије "Информационо технолошка решења у апотекарској пракси" (предавање и радионица) и постер презентацијом електронске учионице ФКС – "Виртуелна школа образовања ФКС".
- Пројекти ФКС који су били окренути "Јачању капацитета апотекарске делатности".
- Издавачка делатност – издате две публикације:
- "Правни прописи о апотекарској делатности"
 - "Етика и право у фармацији"
 - Гласило ФКС – "Апотекарска пракса" издато у 9 бројева.
- Стручна и техничка организација посебних догађаја Коморе која се презентовала како на скуповима у земљи, тако и у иностранству.
- Идејно решење софтверског дела програма који се односи на праћење програма К.Е.
- Успостављање професионалне и етичке сарадње са свим коморама здравствених радника Србије (КЗРС) као и институционална система које су од важности за рад

Коморе.

- Спровођење структурних промена у организацији рада Коморе, са посебним акцентом на хумане ресурсе у примени њихових ставова, вештина и новина у прихватању технолошког рада Коморе.
- Успостављање институционалне сарадње с медијима засноване на обостраном интересу.

Завршни део

Сви органи Коморе у оквиру својих надлежности, сагласно одредбама закона и статута, обављали су послове и активности према донетом програму рада за 2008.годину.

Донета су одговарајућа општа акта неопходна за даље нормално функционисање Коморе.

Финансијско пословање Коморе одвијало се у складу са усвојеним финансијским планом за 2008. г и одлукама надлежних органа.

До 31.12.2008. године у Именик Коморе уписано је 3593 фармацеута, а издато је 2328. лиценци До 13.12.2008. године издато је 2130 лиценци. Остатак од 198 је у поступку издавања.

УСВАЈА СЕ Извештај о Финансијском пословању Фармацеушке коморе Србије за 2008.г.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

ДОНОСИ СЕ годишњи Програма рада Фармацеушке коморе Србије за 2009.г.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења

ПРОГРАМ РАДА ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ ЗА 2009. ГОДИНУ

Злаиша Жувела, директорка ФКС

**(Програм рада ФКС за 2009. годину у
целости, можете прочитати на сајту
ФКС www.farmkom.rs)**

ФКС као највиша и најугледнија професионална институција фармацеута сублимира у себи највише категорије етике - морала, права и квалитета пружених услуга, зато што је фармацеутска делатност од општег друштвеног значаја. Транспарентност и јавност њеног рада за њу је законска обавеза.

Њени општи и специфични циљеви треба да воде ка реализацији јасно израђене визије будућег развоја. ФКС као самостална и професионална организација фармацеута ће на снази очекиваних промена, и усаглашавања са важећом законском регулативом у Србији, а са посебним акцентом на правне прописе који говоре о апотекарској делатности кроз опште и специфичне циљеве, спровести програм рада у 2009 г.

Политика приоритета ФКС у 2009. години

- Имплементација III и IV фазе софтверског праћења чланова Коморе са посебним акцентом на оспособљавању чланова који раде у огранцима Коморе у преузимању својих законских овлашћења.

- Наставак процеса децентрализације рада Коморе.

- Усвајање и имплементација ДАП-а.

- Преиспитивање уредбе о плану мреже здравствених установа и активности са локалном самоуправом за регулацију плана мрежа приватних апотека.

- Развој стратегије друштвено-одговорног пословања апотекарског сектора Србије.

- Подршка информационо-комуникационим технологијама (ИКТ) у здрав-

ственом систему Србије у циљу помоћи како грађанима, тако и здравственим радницима.

- Успостављање професионалних односа с медијима које подразумева проналажење заједничког интереса.

Програм рада органа Коморе

Скупштине ФКС одржаће најмање 2 седнице у току 2009 године ради разматрања питања и доношења одговарајућих одлука из своје надлежности.

Управни одбор ФКС одржаће најмање 4 седнице у току 2009. године ради разматрања питања и доношења одговарајућих одлука из своје надлежности.

Надзорни одбор ФКС одржаће најмање 2 седнице у току 2009 године ради разматрања питања и доношења одговарајућих одлука из своје надлежности.

План рада стручне службе ФКС

Стручна служба Коморе у складу са Законом, Статутом и Правилником о организацији и раду стручне службе Коморе и организацији и раду огранака Коморе обавља стручне послове за потребе ФКС.

Окосницу рада ове службе у току 2009. године чиниће реализација послова и задатака за поребе органа и тела Коморе на активностима предвиђеним донетим програмом рада за 2009. годину уз неопходну имплементацију усвојеног софтверског програма и јачања кадровске оспособљености запослених у смислу стицања нових знања и вештина за примену програма, као и правне, финансијске, административне и друге послове Коморе.

**УСВАЈА СЕ Финансијски план
Фармацеушке коморе Србије
за 2009.г.**

**Ова одлука ступа на снагу
даном доношења.**

Образложење директорке Коморе Скупштине ФКС пре доношења Одлуке о усвајању финансијског плана за 2009. годину

Злаша Жувела, директорка ФКС

Цео свет се у јесен 2008. године суочио са глобалном економском кризом, која је изазвала поремећај у функционисању привреде. Узајамна повезаност и међузависност привреде модерног света глобализовала је и саму кризу која свакако неће мимоићи ни Србију у 2009. години.

Монетарна политика Народне банке Србије и економска политика Владе морале би да буду синхронизоване и усаглашене, уз мобилисање свих расположивих ресурса и стављање у функцију штедне и рационализације на свим нивоима.

Са нестабилном политичком ситуацијом у земљи објективно не може се остварити предуслов за добар привредни амбијент. Евидентни проблеми у Србији су економска и енергетска криза, корупција и криминал.

Планирана стопа привредног раста у 2009. години може да достигне максимум од 3,5%, а постоје оправдана страховања да бисмо, као земља, могли да се нађемо у рецесији. Просечна децембарска нето зарада у Србији за 2008. годину износила је 38.626,00 динара. Слабљење динара према еврџ доводи до тога да примања грађана буду реално мања, а не очекује се раст личних доходака. Економисти упозоравају да се појачавају значајни инфлаторни притисци пре свега када је реч о ценама под контролом државе, па се тако у првом тромесечју 2009. године очекује раст тих цена за 7,2% од укупно планираних 13% \pm 2%. То потврђује одлука Владе Републике Србије да се обавезно врши ребаланс буџета за 2009. годину за 6 месеци, а по потреби можда и раније, што нас наводи на размишљање да пројектовани инфлаторни фактор још увек не

може да се одреди.

У 2009. години ФКС ће и даље следити пут своје законске и професионалне обавезности и као транспарентност свог рада.

Израдом пословног Бизнис плана ФКС за 2009. годину добија на значају потврда да је пројекат ФКС „Јачање капацитета апотекарске делтности у Србији“ од суштинске важности за њен рад, како у 2009. години, тако и у наредним годинама.

Овај Бизнис план је само један од инструмената које ће користи руководство Коморе у представљању своје одговорности како пред својим чланством тако и пред општом и стручном јавношћу. Она ефекте Бизнис плана види у:

- препознавању и расподели приоритетних ресурса
- идентификацији свих активности за остварење приоритета
- мери успешности рада Коморе
- дефинисању индикација о потребним ресурсима

Разлози да ФКС за 2009. годину изради пословно финансијски Бизнис план су:

1. Добијање финансијске подршке за све приоритетне активности као и трошкове Управног одбора, Надзорног одбора и Скупштине ФКС, планиране у 2009. години.

2. Да се изнесе предлог финансирања пословања ФКС у условима економске кризе

3. Да се предложи начин за извршење процена ризика менаџмента и управљања тим ризиком и добије сагласност Управног одбора, Надзорног одбора и Скупштине ФКС.

Комора сматра да се све активности које су предвиђене усвојеним Планом рада за 2009. годину могу исфинансирати постојећим финансијским ефектима као и новим финансијским ефектима исказаним преко:

- а) средстава од чланарине
- б) средстава од надокнаде за упис у Именик Коморе
- ц) средстава од надокнаде за издавање и обнављање лиценце
- д) средстава од избора у складу са законским овлашћењима
- е) коришћењем стратегије ресурса на изради пројектних документација.

То значи да усвајањем Финансијског плана за 2009. годину на седници Скупштине ФКС (17.02.2009.), који је настао детаљном анализом свих прихода и трошкова у 2008. години, они морају бити увећани за већ испланирани инфлаторни фактор од 15%.

Планирано увећање финансијских средстава за 15% биће распоређено на следећи начин:

1. Хардверска подршка 13,69%
2. Људски ресурси 4,60%
3. Публикације 2,60%
4. Подршка огранцима Коморе 4,11%

УТВРЂУЈЕ СЕ износ надокнада за упис у Именик, за издавање и обнављање лиценце, за издавање извода из Именика, уверења и потврда из евиденција Фармацеушке коморе Србије.

Овом одлуком утврђују се износи надокнаде коју плаћају чланови Фармацеутске коморе Србије (у даљем тексту: Комора) за упис у Именик чланова Коморе, износ надокнаде за издавање и обнављање лиценце, износ надокнаде за издавање извода из именика, уверења и потврда из евиденција које води Комора.

1. Надокнада за упис у именик чланова Коморе износи 3.000 динара.

2. Надокнада за упис у Именик чланова Коморе у случају неподношења уредне и благовремене документације од стране члана Коморе увећава се за 50% од износа надокнаде утврђене овом одлуком за упис у Именик.

3. Надокнада за издавање и обнављање лиценце коју издаје Комора износи 7.000 динара.

4. Надокнада за издавање и обнављање лиценце у случају неподношења уредне и благовремене документације од стране члана Коморе увећава се за 50% од износа надок-

наде утврђене овом одлуком за издавање и обнављање лиценце.

5. Надокнада за издавање извода из именика чланова Коморе износи 1.000 динара.

6. Надокнада за издавање уверења и потврда о евиденцијама које води Комора износи 500 динара.

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о висини надокнаде за упис у именик чланова Коморе („Сл. гл. РС“, бр .30/2008).

По добијању сагласности министарства надлежног за послове здравља, ова одлука објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и ступа на снагу наредног дана од дана објављивања.

УТВРЂУЈЕ СЕ висина чланарине за чланове Фармацеушке коморе Србије за 2009.г

Овом одлуком утврђује се висина чланарине коју плаћају чланови Фармацеутске коморе Србије (у даљем тексту: Комора) за 2009. г .

1. Чланарина за 2009.г. износи 5.500 динара.

2. Чланарину утврђену овом Одлуком, чланови Коморе уплаћују на т.р. Коморе број 325-9500900015066-04 у року од 45 дана од дана објављивања ове Одлуке у Службеном гласнику Републике Србије.

3. Чланарина утврђена овом одлуком примењује се и на добровољне чланове Коморе.

4. Обавезни чланови Коморе који нису уплатили чланарину за 2007.г и 2008.г а били су дужни, исту су обавезни да измире у року од 8 дана од дана објављивања ове Одлуке у Службеном гласнику Републике Србије.Уколико се обавеза на име чланарине за 2007.г и 2008.г не измири у утврђеном року покренути поступак принудне наплате.

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о висини чланарине за 2008.г („Сл. гл.РС“, бр. 30/2008).

По добијању сагласности министарства надлежног за послове здравља, ова одлука објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и ступа на снагу наредног дана од дана објављивања.

УСВАЈА СЕ информација директорке Коморе даје на Скупуштини Коморе, везано за документ Добра апотекарска пракса:

- 12. фебруара 2008.г. - утврђен предлог Дobre апотекарске праксе (ДАП) од стране Скупштине Фармацеутске коморе Србије.

- 28. марта 2008.г. - предлог Дobre апотекарске праксе (ДАП) достављен министру за здравље Републике Србије ради прописивања сагласно члану 101 став 5 Закона о здравственој заштити.

- 31. јула 2008.г. - предлог Дobre апотекарске праксе (ДАП) од стране помоћника министра за здравље Ружице Николић, предат Републичкој стручној комисији за фармацију на разматрање.

- 31. јул - 27. новембар 2008.г. - ревизија предлога Дobre апотекарске праксе (ДАП) од стране Републичке стручне комисије за фармацију.

- 27. новембра 2008.г. - Републичка стручна комисија за фармацију једногласно усвојила предлог Дobre апотекарске праксе (ДАП).

- 23. децембра 2008.г. - Републичка стручна комисија за фармацију доставила предлог Дobre апотекарске праксе (ДАП) министру за здравље Републике Србије ради прописивања сагласно члану 101 став 5 Закона о здравственој заштити.

**Министарству здравља
Републике Србије
Немањина 22/26, Београд**

Министру

Проф. др сц. Томици Милосављевићу

Поштовани професоре Милосављевићу,

Као председник Републичке стручне комисије за фармацију достављам Вам предлог текста Дobre апотекарске праксе, ревидиран у односу на материјал који је припремила радна група Фармацеутске коморе Србије и доставила Министарству марта 2008. године.

Како сте и предложили, Ваш помоћник дипл. фарм. спец. Ружица Николић је имала разговоре са нашом Комисијом и изнела своје генералне ставове и предлоге у вези са постојећим текстом. Сличне, оквирне разговоре смо имали и са помоћником г-ђом Зорицом Павловић.

Чланови Републичке стручне комисије за фармацију су детаљно расправљали о овом документу. На основу наших примедби, радна група Фармацеутске коморе Србије је урадила измене и допуне. Чланови Републичке стручне комисије за фармацију су прихватили овако кориговану верзију документа Добра апотекарска пракса и ја Вам је сада достављам.

Молим Вас да у складу са важећом процедуром, узмете у разматрање овај документ. Сигурна сам да сте и Ви сагласни да је и ова добра пракса веома важна за организовање фармацеутске здравствене делатности и пружање још квалитетније фармацеутске здравствене услуге. Ја лично и сви чланови Републичке стручне комисије за фармацију стојимо Вама и Вашим сарадницима на располагању за све информације и консултације, како би овај документ што пре био прихваћен и како би што пре била започета његова имплементација.

Захваљујем Вам се на досадашњој сарадњи. Пуно поздрава.

**Председник
Републичке стручне комисије
за фармацију
Проф. др Нада Ковачевић
Београд, 23. децембар 2008.г.**

УСВАЈА СЕ информација
Светлана Стојков Рудински,
члана УО ФКС, која је на захтев
Министарства здравља РС
делегирана за УО Агенције за
акредитацију здравствених
установа у Србији, према пре-
ијораци и одлуци директорке
Фармацеутске коморе Србије,
Злаше Жувеле.

Агенција за акредитацију здравствених установа у Србији

Светлана Стојков Рудински,
члан УО ФКС

Дана 16. октобра 2008. године, Влада РС је донела одлуку о оснивању Агенције за акредитацију здравствених установа у Србији (Службени гласник РС, бр. 94/2008). Овом одлуком је дефинисан назив, седиште, делатност, средства и органи Агенције.

Делатност Агенције јесте:

1. Утврђивање стандарда за акредитацију здравствених установа.
2. Процена квалитета пружене здравствене заштите становништву.
3. Решавање у управним стварима о акредитацији здравствених установа.
4. Издавање јавних исправа о акредитацији (сертификат).
5. Вођење евиденције о сертификатима.

На основу члана 12 и члана 20 став 1 Закона о јавним агенцијама (Службени гласник РС бр. 18/05 и 81/05 исправка), а у вези са тачком 11 Одлуке о оснивању Агенције за акредитацију здравствених установа Србије (Службени гласник РС бр. 94/08) и члана 43 став 2 Закона о Влади (Службени гласник РС, бр. 55/05, 71/05 исправка, 101/07 и 65/08), дана 27. новембра 2009. године, Влада је донела Решење о именовању председника и чланова Управног одбора Агенције за акредитацију здравствених установа

Србије. Према тој одлуци Светлана Стојков-Рудински, именована је за члана УО Агенције, као представник Фармацеутске коморе Србије.

У свом досадашњем раду, Управни одбор Агенције одржао је две седнице, од којих је прва била конститутивна, док се друга базирала на усвајању основних правних аката неопходних за почетак рада Агенције.

Уважавајући рад и важност Агенције за даље унапређење фармацеутске делатности и њену будућу валидацију унутар здравственог система Србије, а кроз пружање услуга фармацеутске здравствене заштите, сматрам неопходним активно учешће у њеном даљем раду, о чему ћу и убудуће извештавати УО, односно Скупштину Фармацеутске коморе Србије.

АКТИВНОСТИ РСК ЗА ФАРМАЦИЈУ

Попис фармацеутских услуга које се пружају у оквиру фармацеутске здравствене делатности на нивоу примарне здравствене заштите, а које су потребне за израду „ПРАВИЛНИКА О НОМЕНКЛАТУРИ ЗДРАВСТВЕНИХ УСЛУГА У ПРИМАРНОЈ ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ“ урадила је РСК за фармацију на предлог Министарства здравља Републике Србије.

Услуге су подељене на основу здравствених установа у којима се пружају и то на: услуге у оквиру јавне апотеке и услуге у оквиру дома здравља.

Верзију текста коју је усвојила РСК 03.02.2009. године упућена је на адресу помоћника министра здравља г-ђе Зорице Павловић као и г-ђе Драгане Грбић која је била у комуникацији са РСК за фармацију.

Овај материјал захтева процедуру која мора да укључи више фаза у раду како Министарства здравља, РЗЗО тако и РСК за фармацију.

За сваки наредни корак у дефинисању и разради фаза и припреме горе поменутог Правилника бићете благовремено информисани преко гласила и преко сајта Коморе.

ВАЖНА ОБАВЕШТЕЊА

По добијању сагласности Министарства надлежног за послове здравља, одлука о висини чланарине за 2009. годину као и одлука о износу надокнада за упис у Именик, за издавање и обнављање лиценце, за издавање извода из Именика, уверења и потврда из евиденција Фармацеутске коморе Србије, објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и ступају на снагу наредног дана од дана објављивања.

По одлуци Скупштине Фармацеутске коморе Србије, чланови Коморе уплаћују чланарину на т.р. Коморе број 325-9500900015066-04 у року од 45 дана од дана објављивања ове Одлуке у Службеном гласнику Републике Србије.

На уплатницама које су одштампане и налазе се у овом броју Апотекарске праксе попуњавате:

УПЛАТИЛАЦ:

Ваше име и презиме
Адреса и место
становања

ПОЗИВ НА БРОЈ

(ОДОБРЕЊЕ):

Ваш ИД број

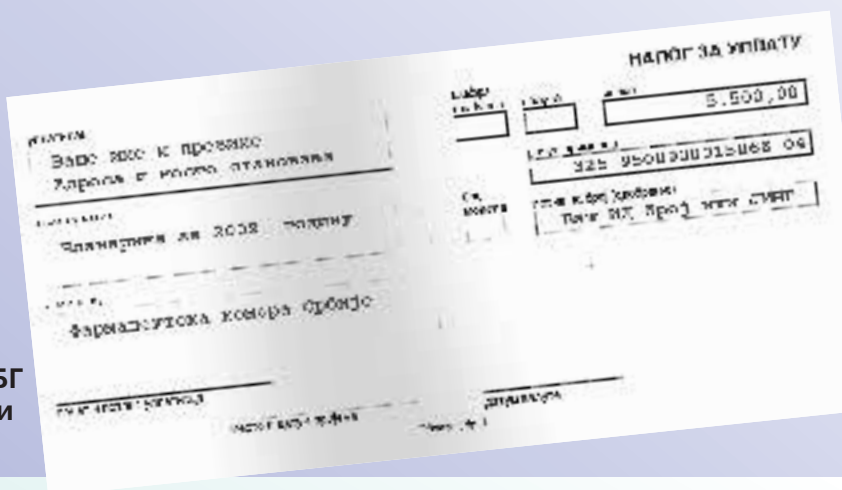
(уколико сте добили

Лиценцу), или

Ваш матични број ЈМБГ

(уколико нисте добили

Лиценцу)

Чланови Коморе којима је издата Лиценца су дужни да на свом радном месту НОСЕ ИД ЛЕГИТИМАЦИЈУ.

Чланови Коморе су дужни да на захтев овлашћених службених лица покажу ИД ЛЕГИТИМАЦИЈУ.

У случају да члан Коморе изгуби ИД ЛЕГИТИМАЦИЈУ или исту оштети или се иста оштети тако да не може служити својој сврси, дужан/на је да се одмах јави комори захтевом за издавање нове ИД ЛЕГИТИМАЦИЈЕ.

НАПОМЕНА: Трошкове издавања ИД легитимације сноси Комора.

Иновативност виртуелне школе образовања //е-учионица//

Ф К С И М А С В О Ј У Б У Д У Ћ Н О С Т

Злајша Жувела / директорка ФКС

Да бисте победили, не морате бити најбољи нити најпааметнији, само морате да учините оно што је потребно.

То што је потребно учинила је ФКС 2006. године, - могућност за едукацију, учењем на даљину кроз „Виртуелну школу образовања“ (ВШО). На тај начин решила је основни проблем који се нашао на путу организовања едукације за фармацеуте, под условима високог квалитета понуђених садржаја едукације, као и могућност избора начина рада, садржаја едукације и времена рада за сваког фармацеута индивидуално.

Иновативност програма ВШО ФКС је у њеној организацији, поступку и примени која се може сагледати кроз учинке:

- проширена понуда врста могућности за укључење коришћењем ИТ
- повећана доступност едукације члановима ФКС и тиме омогућено њено омасовљење
- убрзан поступак учења и повећање могућности приступа информацијама чиме се помаже фармацеуту да лакше оствари своје услове за лиценцу
- створени су услови за реализацију

разноврсних и бројних едукација

- омогућен је бољи квалитет и репрезентативност садржаја коришћења предности ИТ

- повећана је економичност и ефикасност у процесу припреме едукације и учења

- универзалност и једнообразност у односу на област деловања, теме, области информисања и класу едукације - ниво тежине

Жеља ФКС да се кандидује за престижно међународно признање ДИСКОБОЛОС 2008 било је оправдано. ДИСКОБОЛОС је

престижно међународно признање које се сваке године додељује под покровитељством Европске привредне коморе и Европске асоцијације професионалних информатичких удружења. Ово признање је јединствено по својој намени и прокламовању позитивних искустава и све више добија на значају у међународним круговима.

Жири састављен од представника привредних комора Европе и ИЦТ асоцијације региона, експерата Владе Србије и привредних угледника, прегледао је прошле године 160 остварења која су равноправно конкурисала за главне награде.

Дана 03.12.2008. године жири је закључио ужи избор за признање ДИСКОБОЛОС 2008 године. Јавна презентација 63 номинована кандидата, међу којима је била и електронска учионица ФКС, одржана је 10.12.2008. године у Свечаној сали Привредне коморе Србије, пред конкурентима, новинарима и жиријем.

Општи је утисак да је квалитет приказаних остварења био такав да је жири имао веома тежак задатак при избору победника, што не умањује значај оних који нису имали довољно среће да победе у 2008. години.

Посебан куриозитет ДИСКОБОЛОСА 2008 је да су се поред уобичајених кандидата са бивших југословенских простора својим решењем и доприносом у развоју информатичког друштва појавиле и кандидатуре из Кеније, Јужне Африке и Шри Ланке.

Завршном церемонијом у Хотелу „Интерконтинентал“, у Београду, 18.12.2008.

године, проглашена су најквалитетнија овогодишња решења у примени информационих и комуникационих технологија из следећих области: производње, пројектовања, управљања, друштвене делатности, здравства, образовања, WEB остварења, финансија, услуга, издаваштва, РТВ емисија и страног партнерства.

На свечаној церемонији уручења признања ДИСКОБОЛОС 2008 присуствовало је преко 300 званица које су краћом видео презентацијом могле још једном видети изабрана остварења.

У области здравства победило је Министарство здравља Републике Србије и Европска Агенција за реконструкцију (EAR) са пројектом „Систем повезане електронске здравствене документације“ (EHR).

И шта рећи за крај једне успешне пословне године као што је била 2008. година за ФКС?

Услед глобалне конкуренције, драстично се скраћује животни циклус сваког производа као и време развоја новог производа. Зато се ФКС све више окреће људском знању, иновацији и машини, покушавајући да у њима пронађе нове изворе професионалног богатства и дугорочне вредности. Најважнија активност ФКС у 2009. години ће бити „производња знања“ коришћењем програма едукације коју нуди „Е-учионица ФКС“.

Све је доступно свима, било где и било када. Ако је знање моћ, онда моћ може бити било где.

GALENIKA – TRADICIJA I BUDUĆNOST

Mr ph. Nenad Ognjenović ima bogato iskustvo u obavljanju rukovodećih funkcija u brojnim ustanovama i firmama, izuzetno uspešnim u njegovo vreme.

Bio je komercijalni direktor i zamenik generalnog direktora Srboleka a.d., generalni direktor Apotekarske ustanove Beograd, zamenik generalnog direktora Vetprom Holdinga a.d., generalni direktor Vetprom Hemikalija a.d. i predsednik Grupacije veledrogerija.

Odlukom Upravnog odbora, od 20. novembra 2008. gospodin Ognjenović se nalazi na funkciji generalnog direktora Galenike a.d.

„Biti na čelu najstarijeg i jednog od najvećih domaćih proizvođača lekova je velika čast, ali i odgovornost, posebno u ovom turbulentnom vremenu, u kojem se treba izboriti sa posledicama globalne ekonomske krize, ali i vratiti Galeniku na mesto koje joj pripada“, ističe Ognjenović.

Galenika već dva meseca radi punim kapacitetima, a primarni plan za 2009. jeste završavanje radova na novoj fabrici, koja treba da bude otvorena u januaru 2010. Radovi su ušli u završnu fazu, koja obuhvata montiranje opreme i obučavanje kadrova.

„Završetak nove fabrike lekova otvara i nove poslovne mogućnosti“, kaže Ognjenović, „bićemo u situaciji da inoviramo proizvodni program, mada je Galenika i sada izašla na tržište sa tri nova preparata iz oblasti parafarmacije, a to su: Oligovit, vitaminski sirup za decu, kao i dva preparata linije Floralend – list masline i list vinove loze. Nalazimo se i u fazi registracije deset novih lekova, koji treba da izađu na tržište u toku ove godine, među kojima su Losar, Losar Plus, Lamotral, Rispex i Tefor.“

Ognjenović ističe da će ovogodišnja proizvodnja biti uvećana za 10 do 15 procenata u odnosu na prethodnu godinu i pored nepovoljnih uslova izazvanih svetskom ekonomskom krizom. Galenika će pokušati da uveća učešće domaćeg leka na domaćem tržištu, ali i da pojača izvoz.

„Prvi i osnovni zadatak Galenike jeste da obezbedi građane Srbije dobrim i kvalitetnim lekovima iz svog asortimana“, kaže Ognjenović, „a viškove će izvoziti u zemlje u okruženju, bivše jugoslovenske republike, u Rusiju, pri čemu je obnova registracije na ruskom tržištu već započeta, zatim u bivše sovjetske republike, kao i u Libiju i druge arapske zemlje“.

Srbija zdravih ljudi

Galenika a.d.

www.galenika.rs

УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ И БЕЗБЕДНОСТИ ПАЦИЈЕНАТА

Ташјана Микић, Апошека "Београд"

(на основу нацрта Стратегије за унапређење квалитета здравствене заштите и безбедности пацијената)

Активности у области квалитета у Републици Србији традиционално су биле усмерене на проверу квалитета рада путем надзора над стручним радом здравствених установа, здравствених радника и здравствених сарадника. Законском регулативом успостављени су структурални елементи квалитета, а референтне здравствене установе и републичке стручне комисије су учествовале у изради упутстава, протокола и водича добре праксе. Поједине здравствене установе, препознајући потребу да унапреде свој учинак и квалитет, увеле су механизме за унапређење квалитета (ИСО стандарди).

Значајан помак остварен је доношењем стратешких докумената: документа Здравствене политике, Визије развоја система здравствене заштите и Стратегије реформе здравственог система до 2015. са акционим планом, обједињених у публикацији "Боље здравље за све у трећем миленијуму" 2003. године.

Министарство здравља је у јуну 2007. године донело Правилник о показатељима квалитета здравствене заштите а Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ је сачинио „Методолошко упутство за поступак извештавања здравствених установа о обавезним показатељима квалитета здравствене заштите“. Овим правилником дефинисани су обавезни и препоручени показатељи квалитета. Овим су први пут у Србији дефинисани показатељи безбедности пацијента и уведене обавезе извештавања о нежељеним догађајима у здравственим установама, са примарним циљем праћења и унапређења безбедности пацијената.

„Квалитет је посао свих“, слоган који се у здравству често користи и наглашава да обавеза према квалитету не лежи на појединцима, посебним комисијама или националним институцијама, већ треба да буде

кључни аспект свеукупног пружања здравствене заштите. Да би квалитет био део свакодневног приступа при пружању здравствених услуга, неопходно је одредити јасне одговорности за спровођење иницијатива на унапређењу квалитета и постизању задатих циљева. Закон о здравственој заштити предвиђа да је одговорност за креирање политике унапређења квалитета у надлежности Здравственог савета Министарства здравља Републике Србије и осталих релевантних чинилаца (Етички одбор Србије, Републички завод за здравствено осигурање, Институт за јавно здравље Србије, Агенција за акредитацију здравствених установа Србије, Комисија за процену здравствених технологија, републичке стручне комисије, коморе здравствених радника, коморе здравствених установа).

Као резултат вишегодишњег напора Министарства здравља ка сталном унапређењу квалитета рада, уређен је нацрт Стратегије за стално унапређење квалитета здравствене заштите и безбедности пацијената. Нацрт стратегије је био на јавној расправи до 07.11.2008 и крајем фебруара 2009. усвојен је од стране Министарства здравља РС.

Примена ове стратегије има за циљ да смањи:

- неуједначен квалитет здравствених услуга
- неприхватљив ниво варирања у исходима по здравље лечених пацијената
- неефикасно коришћење здравствених услуга
- време чекања на медицинске процедуре и интервенције
- незадовољство корисника пруженом здравственом услугом
- незадовољство запослених у систему здравствене заштите
- трошкове које настају због лошег квалитета

Стално унапређење квалитета представља континуиран процес чији је циљ дости-

зање вишег нивоа ефикасности и успешности у раду, као и веће задовољство корисника и давалаца здравствених услуга, а примена добрих пракси представља најбољи доказ о безбедности, ефикасности и деловности здравствене заштите.

Данас се сматра да квалитет треба процењивати са аспекта главних чинилаца у систему, а то су: пацијенти, запослени у здравственим установама, финансијери здравствене заштите и доносиоци одлука.

Захтеви корисника се мењају и постају све већи. Доступност модерних информационих технологија омогућава бољу информисаност корисника и доводи до већих очекивања у систему здравствене заштите. Савремени корисник очекује да добије такву здравствену заштиту у којој ће ризик по његово здравље бити минималан, а корист од пружене здравствене заштите максимална. Он се не задовољава само решавањем здравственог проблема, већ захтева и пријатан амбијент, љубазно особље, информисаност о стању свог здравља и медицинским процедурама којима ће бити подвргнут, односно постаје активни учесник у доношењу одлука о свом лечењу.

Из угла здравствене професије, увођење културе квалитета и сталног праћења квалитета рада води ка смањивању грешака из незнања, недостатка вештина, немара, недовољне мотивације, непажње.

Из перспективе финансијера здравствене заштите то је начин за унапређење здравствене ефикасности система и уједно одговор на захтеве обавештеног корисника, минимални ризик по његово здравље уз максималну корист, као и добијање мерљивих резултата.

Нацртом стратегије за унапређење квалитета и безбедности пацијената дефинисано је пет стратешких циљева који би требало да буду остварени до 2015. године. Сваки од њих има своје специфичне циљеве као и мере и активности које се предузимају у области унапређења квалитета и безбедности пацијената, показатеље за њихово праћење, одговорне институције, временске рокове за реализацију и изворе финансирања.

Стратешки циљеви:

1. Стварање услова да корисници/пацијенти буду у средишту система здравствене заштите.
2. Унапређење стручног знања здрав-

ствених радника и подизање свести о значају сталног унапређења квалитета здравствене заштите и развијању специфичног знања и вештина.

3. Стварање услова који промовишу културу сталног унапређења квалитета здравствене заштите и безбедности пацијената у здравственим установама.
4. Обезбеђење сигурности, безбедности и исплативости здравствених технологија
5. Обезбеђивање финансијских подстицаја за стално унапређење квалитета здравствене заштите и безбедности пацијента.

Одговорност за спровођење сталног унапређења квалитета здравствене заштите и безбедности пацијената имају корисници услуга, здравствене установе и невладине организације и удружења.

Корисници услуга као појединци имају одговорност за стално унапређење квалитета тако што ће препознати сопствене потребе и што ће учествовати у активностима на унапређењу квалитета, као што су истраживања задовољства корисника/пацијената и познавања њихових права и обавеза. Савремени корисник би требало да учествује у планирању и дефинисању здравствене заштите, процени рада здравствене службе, формирању јавног мњења, као и формирању партнерских односа са даваоцима здравствених услуга.

На овом нивоу веома важну улогу имају здравствени радници и менаџери у здравственим установама који су одговорни за успостављање система и креирање културе сталног унапређења квалитета у својим установама. У здравственим установама формирана су тела која, свако у свом делу, учествују у унапређењу квалитета: стручни савет, стручни колегијум, етички одбор, комисија за унапређење квалитета рада.

Невладина удружења корисника и давалаца здравствених услуга (Српско лекарско друштво, његове подружнице и секције, удружења пацијената, корисника здравствених услуга и грађана) су значајна за увођење културе сталног унапређења квалитета. Они идентификују специфичне потребе појединих група корисника и давалаца здравствених услуга, проблеме у њиховом остваривању и предузимају иницијативе и активности за њихово решавање.

Година великог ГОДИНА

Раде Лазаревић / "Велефарм" АД Холдинг Компанија

Пословна 2009. година у коју смо већ закорачили је по многим елементима за нас посебна.

То је година у којој са великим поносом »Велефарм« АД Холдинг Компанија слави 30. рођендан, а на основу тренутних назнака ово ће уједно бити још једна година пуна изазова, са већ видљивим глобалним и локалним знацима посебности у погледу наглашенијих поремећаја финансијских токова и свих последица које из њих проистичу.

Поред тога, према већ започетим процесима, у овој пословној години ћемо се суочити са даљим реструктурирањем и раслојавањем, како у сфери конкуренције тако и уопште у фармацеутском и здравственом сектору.

У оквиру ових кретања, наш иновирани корпоративни наступ подразумева и много активнију улогу у процесима стратешког партнерства са здравственим установама у 2009. години, без обзира на тип власништва, биће безусловно подређен правилу да сваки учесник у ланцу медицинског снабдевања у стручном и пословном смислу буде доминантно аутономан, а наша улога је искључиво подршка у форми коју са сваким субјектом појединачно договоримо.

Руководимо се закључком да нас и у процесима стратешког партнерства у фармацеутској сфери отежане тржишне околности још више обавезују на максимално искључивање свих појавних облика импровизације. Модел који подразумева максималну афирмацију струке и примерено томе меру удела у власништву у корист носиоца струке, укупно представља из наше перспективе најоптималнији рецепт повезивања у нашој области. Уверени смо да је сврха партнерства уопште испуњена само уколико повезивање произведе нови пословни квалитет за оба субјекта, обезбеђује аутономију у погледу струке и кроз одговарајућу структуру власништва мотивацију за достизање максимума пословног резултата. Ово је посебно значајно узевши у обзир чињеницу да нас у овој пословној години очекује завршетак прелазног периода за коначну имплементацију системских струковних закона, лиценцирање и примену »добрих пракси« у свим сегментима верикалног ланца медицинског снабдевања.

У оквиру вишегодишњег одређења руководства Компаније за континуирано прилагођавање организације динамичким променама у окружењу у форми упући-

VELEFARM

јубилеја: ВЕЛИКИХ ИЗАЗОВА

вања најефикаснијег одговора захтевима и очекивањима корисника наших услуга, за ову пословну годину направил смо значајан заокрет, како у самом моделу организације, тако механизмима њене најефикасније и дисциплиноване примене.

Све ове промене у организацији стварају квалитетне претпоставке имплементације флешбилног модела који подразумева брза постројавања у пословном наступу, највиши степен приправности у реакцијама на пословне инспирације из окружења, као и испољавање креативног потенцијала спремног за одговоре на спектар разних променљивих очекивања пословних партнера. Уз разраду разних техника и модела кроз партнерски однос уговорена сарадња императивно мора обухватити првенствено максимално задовољство наших купаца, а кроз разне уштеде и дисциплину у свим сегментима интерне и екстерне пословне комуникације, рационалног структурирања продаје и плански задатак у погледу профита буде у потпуности реализован.

Свесни смо шансе да битно амортизујемо негативне трендове кроз највиши степен потребне друштвене и професионалне одговорности, континуираном учењу, хоризонталној и вертикалној комуникацији и интеракцији са сродним пословним субјек-

тима у струковним удружењима, као и кроз проактиван однос и иницијативе усмерене на одговарајуће државне институције од специфичног утицаја на нашу област.

У сусрет отежаним тржишним околностима, потрудили смо се да у колективу створимо атмосферу да, уместо демотивације и онеспокојавања, очекиване ометајуће утицаје прихватимо као позив на највиши степен одговорности и дисциплине. Са посебном енергијом и поносом у години јубилеја, наш пословни наступ креирамо са свешћу да коначно креирање укупног пословног амбијента у овој области, специфичној и посебно осетљивој на свој начин, ипак у великој мери зависи и од нас самих.

То је дуг за 30. година иза нас, а још више професионална обавеза и улог за будућност фармацеутске струке.

Исто име,
други лек!

Различити лекови са истим заштићеним именом

Драгољав Пејчронијевић / Апотека »Београд«

Један од главних постулата добре апотекарске праксе је прво не нашкодити. На жалост, грешке се сваког дана дешавају, а на нама је да их сведемо на најмању могућу меру. Развојем нових информационах технологија и интернета, у високо развијеним земљама све чешће се лекови поручују преко »online« апотека јер су лекови неупоредиво јефтинији, а ретко ко и тражи валидан рецепт. Путем интернета објављен је чланак (Интернет презентација Америчке агенције за храну и лекове - Food and drug administration, FDA¹) који опомиње како кориснике тако и пружаоце здравствене услуге. Издвајамо неке примере:

Држављанин САД на пропутовању кроз Србију остао је без лека који узима редовно за терапију хипертензије. У питању је лек заштићеног назива DILACOR XR® - произвођача Watson Labs, САД, по генеричком саставу 120 мг дилтиазем хлорида са продуженим деловањем. Како чланак наводи, фармацеут у Србији му је издао лек, али је пацијент добио DILACOR® домаћег произвођача Здравље Лесковац, по саставу дигоксин 0,25мг, јер у нашој земљи је то једини регистровани препарат са овим именом. Како пацијент није приметио разлику у јачини таблете (120мг према 0,25мг) наставио је да узима лек током пута и још три дана по повратку у САД. Међутим, узимао је и по 2-3 таблете дневно јер је мислио да његов лек за притисак не делује. Трећег дана пацијент доживљава уобичајене симптоме интоксикације дигиталисом - мучнину, повраћање,

главобоље и болове у грудима који су се погрошавали при напору. Одлази у ургентни центар где је примљен на посматрање и терапију детоксикације. Из чланка се не може јасно закључити на који начин је пацијент затражио лек. Да ли је имао приватни рецепт, кутију лека или је само усмено затражио дати лек. Међутим, направљена је фатална грешка која, срећом, није имала фатални исход.

У другом случају, хоспитализовани пацијент добио је гастринтестинално (ГИ) крварење и лекарски тим је покушао да утврди узрок. Студент фармације, који је био члан лекарског тима, добио је задатак да утврди какав је то лек »Cartia«, јер је тај лек пацијент узимао пре пријема у болницу. На неколико интернет презентација, као и у Micromedex-у (интернет презентацији специјализованој за информације из здравствене струке), студент је пронашао да је у питању ентеро-солвентна таблета 100мг аспирина. Донета је одлука да се примена лека обустави, јер аспирин може да доведе до ГИ крварења. Срећом, грешка применом погрешног лека је избегнута, када је утврђено да је пацијент заправо узимао Cartia XT (дилтиазем у САД), који је био еквивалентан Cardizem-у CD, за терапију хипертензије и ангине пекторис.

Cartia је заштићени назив за ентеро-солвентне таблете аспирина у Аустралији и Новом Зеланду. Међутим, овај лек се може купити путем интернета у САД, а пошто се оба производа сматрају лековима за срце, ово може довести до опасне забуне. Ако паци-

Заштићени назив лека	Активна супстанца у САД	Индикација у САД	Активна супстанца у другим земљама	Индикација у другим земљама	Стране/друге земље
ALDACTONE	Спиронолактон	Диуретик	Калијум канреноат	Диуретик	Аустрија, Чешка, Немачка, Мађарска
ALPHADINE	Повидон-јод	Дезинфицијенс	Ранитидин	Улукс	Грчка
DILACOR	Дилтиазем	Срчани проблеми	Дигоксин	Кардиотоник	Србија
			Верапамил	Срчани проблеми	Бразил
RUBEX	Доксорубицин	Канцер	Барнидипин	Хипертензија	Аргентина
UREX	Метенамин	Инфекције уринарног тракта	Аскорбинска киселина	Недостатак витамина Ц	Ирска
			Фуросемид	Диуретик	Аустралија
VIVELLE	Естрадиол	Хормонска супституција	Норгестимат, етинилестрадиол	Контрацептив	Аустрија

јент који узима Cartia XT претражи интернет и пронађе да је »Cartia« доступна без рецепта и јефтина (један сајт рекламира 28 таблета за 1,94 америчких долара), може доћи до грешке у замени лека. Забуна такође може да се јави код лекара који су школовани ван САД или пацијената који путују на релацији САД- Нови Зеланд или Аустралија.

Заштићени назив Entex LA се користи за два различита препарата у САД и Канади. У САД Andrx Pharmaceuticals производи капсуле Entex LA које садрже фенилефрин хидрохлорид (30мг са продуженим ослобађањем) и гујафенезин (400мг). У Канади, Purdue Pharma Canada производи таблете Entex LA које садрже псеудоефедрин (120мг) и гујафенезин (600мг). Да би забуна била још већа, назначена доза за одрасле за оба производа је једна таблета на 12 часова.

Чланак у листу Wall Street Journal од 16. августа 2005. године истакао је ризик истих или сличних заштићених имена који се користе за производе са различитим активним супстанцама и дао примере заштићених имена лекова који се могу набавити у САД и Европи, и покренуо ово питање.

ФДА је објавила листу лекова са истим заштићеним именима, а различитим активним супстанцама. Најинтересантније примере издвојили смо у приложеној табели.

ФДА је такође представио и листу од 105 препарата чије заштићено име у САД звучи или се пише веома слично са препаратима из других земаља, тако да пацијенти који купују лекове у иностранству могу добити лек са другом активном супстанцом као ре-

зултат неспоразума око имена. На пример, Ambyen је заштићен назив за амјодарон – антиаритмик у Великој Британији, а Ambien у САД је заштићени назив за золпидем-тартарат, хипнотик. Замена ова два лека може довести до озбиљног исхода.

Препорука америчких лекара и фармацеута својим суграђанима који путују у иностранство је да увек понесу довољне количине лекова које свакодневно употребљавају и листу лекова које користе са заштићеним и генеричким именима. У случају привремене потребе за набавком лека у другој земљи, да обавезно провере да ли им је издат прави лек јер производи истог заштићеног имена могу бити различити по саставу у различитим земљама.

При комуникацији са пацијентом врло је битно да се разуме шта пацијент тражи и очекује да добије - поготово ако особа не познаје језик и у наведеном случају тражи лек који у његовој земљи постоји под истим именом али је по саставу нешто друго. Наша препорука би била да се увек провери шта пацијент узима, поготово ако је из стране земље и не познаје језик, јер овај пример показује како и несвесна грешка може довести до тешких последица.

Литература:

1. FDA public health advisory - Consumers filling US prescriptions abroad may get the wrong active ingredient because of confusing drug names
www.fda.gov/oc/opacom/reports/confusing-names.html

Национални Конгрес студената фармације

Слободан Гиџов / НАПСер

На Златибору, у периоду од 20. до 23. новембра ове године, одржан је први пут национални конгрес студената фармације. Конгрес је реализовала “Национална асоцијација студената фармације – Србија” коју су основале организације студената фармације из Београда и Новог Сада, са идејом да обједини и повеже све студенте фармације у Србији. Очекујемо да се у најскорије време придруже и организације студената фармације из Ниша и Крагујевца.

Сама идеја годишњег конгреса студената фармације потекла је из примера развијених земаља како у нашем окружењу тако и у свету које имају дугу традицију управо оваквих догађаја. Немогућност наших студената да присуствују конгресима које организује ИПСФ (International Pharmaceutical Students' Federation) и ЕПСА (European Pharmaceutical Students' Association) из економских разлога је била још једна у низу чињеница које су указивале на потребу за догађајем овог типа.

Конгрес ће се одржавати сваке године, а поред конгреса НАПСер реализује и друге пројекте, са идејом да студенте фармације информисе о актуелним трендовима у свету фармације и на тај начин им помогне да једног дана постану квалитетни и проактивни здравствени стручњаци.

Догађају је присуствовало 210 студената фармације из Београда, Новог Сада, Ниша и Крагујевца, а тема овог првог конгреса, “Фармацеут за 21. век” је имала за циљ да информисе студенте у којим областима праксе могу да раде по завршеном факултету, како изгледа радити у свакој од тих области и у ком смеру ће се те области у будућности развијати.

Велико нам је задовољство што су конгрес учесници кроз спроведену анкету оценили просечном оценом 4.8 од максималних 5.

www.napser.org

Приправнички стаж

НАПСер

Национална асоцијација
студената фармације

С обзиром на растући тренд незадовољства студената квалитетом приправничког стажа као и широком лепезом злоупотреба стажиста током дела стажа који се обавља у јавним апотекама, сматрамо да морамо да реагујемо. У складу са тиме направили смо кратку анализу и виђење тренутног стања па бисмо хтели да Фармацеутској комори Србије која, по речима министра здравља Томице Милосављевића (интервју из 76. броја Апотекарске праксе), има обавезу, капацитет и овлашћење да решава управо овакве проблеме, поставимо нека питања.

Наиме, највећи број притужби стажиста је у вези са самим квалитетом едукације током стажа, како у јавној и болничкој апотеци, тако и у контроли лекова, односно АЛИМС-у. Пракса у болничкој апотеци и АЛИМС-у се своди на неколико појављивања уместо прописаних 20 дана праксе за болничку апотеку, односно три месеца за АЛИМС. Такође је чест случај да током обављања стажа у јавној апотеци ни ментор ни сама апотека не задовољавају потребан минимум за пријем стажиста. Није ретко ни да стажисти без дана обављеног стажа у јавној апотеци "преко везе" добију оверу у стажерској књижици. У последње време је чест случај да, ради смањења трошкова, власници апотека запошљавају стажисте који без надзора ментора држе смену и раде за рецептуром.

1. Зашто не постоји јединствен списак апотека и ментора у свакој од њих, које задовољавају услове за пријем стажиста?

2. Зашто се не кажњавају апотеке које примају стажисте а не испуњавају минимум?

3. Зашто се не контролише да ли је стажист обавио стаж у апотеци која задово-

љава услове постављене Правилником о приправничком стажу?

4. Сада, када постоје судови части и лиценце, зашто се не санкционишу особе које се стављају у позицију ментора а не испуњавају услов да то буду?

5. Зашто се не санкционишу ментори који допусте да стажист ради за рецептуром без надзора, да овере стажерску књижицу стажисти без дана стажа или на било који други начин наруше приправнички стаж?

6. Зашто не постоји никакав водич за менторе и стажисте који би прецизно "корак по корак" дефинисао план рада, као ни евиденција којом би се пратило напредовање стажиста и осигурала потпуност и квалитет обављеног стажа (радна свеска)?

7. АЛИМС по дефиницији не одговара установи у којој треба да се обавља контрола лекова, односно у супротности је са самим Правилником, због чега је то тако?

8. Због чега се уместо три месеца практичног рада стаж у АЛИМС и болничкој апотеци своди на неколико појављивања?

9. Да ли постоје механизми којима би се осигурао квалитет приправничког стажа и санкционисале стране које не поштују постављена правила?

10. Да ли је потребно изменити и ближе дефинисати Правилник о приправничком стажу у складу са изменама у образовном систему фармацеута и променејој улози фармацеута у друштву и здравственом систему?

НАЦИОНАЛНИ СЕМИНАР ЗА ЗАСТУПНИКЕ ПРАВА ПАЦИЈЕНАТА

Извештава: Драгана Савић/ФКС

У Београду је 23. и 24. јануара одржан први Национални семинар за заступнике права пацијената, под слоганом *Снага пацијентима*, у организацији Иницијативе „Снага пацијентима“ и Института за јавно здравље „Др Милан Јовановић Батут“.

У основи идеје за организацију овог семинара, пошло се од премисе да је болест индискриминативна и да она без разлике погађа и образованог и необразованог човека. Са становишта третмана болести нема разлике, али са становишта заступања права пацијената, разлика је велика. Своја права боље промовишу они који знају како да то чине. То је управо била и мисија организатора: да науче пацијенте да боље промовишу своја права и интересе, да се боље организују и искористе алате који су им на располагању.

У току дводневног рада начињен је први, али велики корак, у обуци учесника на који начин да се боре за своја законска права и бољу будућност. Генерални закључак је да пацијенти морају да се на формалан начин укључе у здравствене пројекте и здравствену политику на националном нивоу. Уз учешће пацијената, политика ће вероватно боље реаговати на њихове виталне потребе.

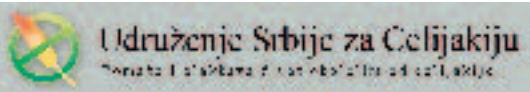
Свесни смо свих потешкоћа и неразумевања на која ћемо наићи, истакли су организатори семинара. Јасно нам је и да се ствари не могу променити преко ноћи и да је пред нама дуготрајни процес. Награда је изузетна и за њу се вреди борити. То дугујемо свим садашњим и будућим пацијентима, нашим пријатељима, нашим рођацима, нашој деци и нама самимима.

Фармацеутска комора Србије активно се укључила у рад семинара а циљ одржаног предавања било је да се скрене пажња на веома важну фармацеутску услугу и шта пацијенти могу да очекују од свог апотекара. У току самог семинара велики број удружења контактирао је Комору са жељом за заједничку сарадњу. Крајем јануара, у просторијама Коморе одржан је састанак са Весном Павков, председницом Удружења Србије за Целијакију на коме су дефинисани присутни проблеми од којих издвајамо:

- Апотекари мало знају о овој болести.
- Више хиљада оболелих од целијакије не

узима домаће лекове јер не зна да ли садрже глутен па се стога окрећу скупим увозним лековима.

Обострана жеља да помогнемо једни другима како би савладали проблеме који постоје, представља основ за заједничку сарадњу. Кратким представљањем овог Удружења желимо да вам скренемо пажњу на пацијенте оболеле од целијакије, доживотног обољења за које је једини могући лек строга безглутенска дијета. Управо због тога је објективна, разумљива, непромотивна, тачна и одговарајућа информације о леку коју фармацеут треба да пружи пацијенту оболелом од целијакије од изузетног значаја.

Удружење Србије за Целијакију је хуманитарно, непрофитно, невладино удружење основано од стране родитеља са једним јединим циљем да помаже и олакша живот оболелим од целијакије, болести која се тешко открива и лечи доживотном дијетом без глутена.

Члан је АОЕСЦ – Асоцијације националних удружења за целијакију европских земаља.

Енглеско удружење за целијакију које је власник међународно прихваћеног знака прецртане пшенице а који гарантује потпуну безбедност неког производа за оболеле од целијакије, уступило је Удружењу Србије за Целијакију право да додељује овај знак безглутенским произвођачима у нашој земљи.

У Србији је данас регистровано између 3.500 и 4.500 оболелих од целијакије, а претпоставља се да их има око 70.000, 80% дијагностикованих пацијената су деца.

Позивамо Вас да сарађујете се Удружењем које окупља особе са посебним потребама у исхрани. Наша сарадња може бити значајна за Вас исто колико и за нас.

Можете нас контактирати на мејл адресу: celijakija@gmail.com или на телефон 063/883-25-11.

Како то раде лидери у апотекарству?

Дејана Појковић / Апотека »Београд«

У организацији Фонда за културу квалитета и изврност на 17. традиционалном саветовању «Квалитетом у свет», у Сава центру 11.11.2008. проглашени су добитници Оскара квалитета 2008. Свечана додела и уручење признања је обављено 13.11.2008. у Привредној комори Србије. Ова награда представља националну награду за пословну изврност која се додељује привредним и другим организацијама и установама, као независна и неутрална награда за врхунске резултате постигнуте на унапређењу и развоју квалитета у Србији. Апотека »Београд« је учествовала на конкурс за овогодишњу награду у категорији великих организација и освојила признања за постигнуте резултате у областима лидерство, људски ресурси и процеси.

На овај начин потврђено је трајно одређење пружања фармацеутске здравствене заштите према захтевима Добре апотекарске праксе и ка савременој пословној организацији у складу са стандардима система квалитета.

Апотека »Београд« је све више тржишно оријентисана, али за разлику од осталих организација, поред строге законске регулативе, послује у условима где су од великог значаја принципи етике здравствених радника и захтеви Добре апотекарске праксе, који стављају добробит пацијената-корисника услуге испред профита и других економских фактора. Политика квалитета промовише јасно позиционирање апотека у систему примарне здравствене заштите становништва, пружање фармацеутске здравствене заштите и континуиране активности у апотеци на промоцији здравља и превенцији болести.

При увођењу система менаџмента квалитетом према захтевима стандарда ИСО 9001:2000 интегрисани су и захтеви Добре апотекарске, Добре дистрибутивне, Добре лабораторијске и Добре произвођачке праксе. Овакав приступ је

свакако допринео да се унапреде радни процеси, квалитет услуга и производа.

Приметан је избалансирани приступ Апотеке »Београд« у примени свих критеријума који чине модел пословне изврности за Оскар квалитета. Ипак, основни циљ лидера и запослених у Апотеци »Београд« је рад на унапређењу квалитета фармацеутске здравствене заштите ка грађанима Београда. Јасно дефинисаним процесима у апотекама и галенским лабораторијама и

снажном оријентацијом према корисницима услуге, Апотека »Београд« се сигурним корацима креће ка остваривању своје визије, на добробит и задовољство свих корисника услуге, запослених и осталих заинтересованих страна. Формирање стручних тимова и оптималних кадровских структура у апотекама, мотивација запослених и препознавање квалитета као подстицаја за опстанак Установе, представља трајни задатак менаџмента.

Апотека »Београд« доживљава искуство у оквиру овогодишњег конкурса за Оскар квалитета као снажан мотивациони фактор за даљи рад на путу ка пословној изврности. Ипак смо ми организација која стално »учи«, али и наравно побеђује! Апотека »Београд« ће истрајати у томе да прави људи, на правом месту, пружају квалитетне услуге корисницима – на обострано задовољство и добробит!

Европски симпозијум клиничке фармације

Сандра Везмар / Фармацеутички факултет универзитета у Београду

У периоду од 21. до 24. октобра 2008. године, у организацији Европског друштва за клиничку фармацију (European Society of Clinical Pharmacy, ESCP), у Дубровнику је одржан 37. Европски симпозијум клиничке фармације. Тема скупа били су модели за пружање фармацеутске здравствене заштите и терапијске иновације. Више од 800 фармацеута из јавног и болничког сектора из многобројних европских земаља, имали су прилику да присуствују бројним предавањима, радионицама, постер презентацијама и кратким усменим саопштењима. Два рада су била представљена из наше земље, са Института за фармакокинетику Фармацеутског факултета у Београду, на тему: „Ефекат тежине болесника и дневне дозе карбамазепина на клиренс карбамазепина - студија популационе фармакокинетице“ и „Примена медицине засноване на доказима од лекара примарне здравствене заштите у Црној Гори“. За наведене радове ас. мр рн Катарина Вучићевић и ас. др Сандра Везмар добиле су финансијску подршку ESCP.

У оквиру симпозијума посебну пажњу учесника привукао је програм за праћење комплијансе пацијената као пример нове професионалне услуге фармацеута. Услед све активније улоге фармацеута у прописивању појединих лекова у развијеним здравственим системима посебна пажња је посвећена знањима и вештинама неопходним за овакве промене. И овде је било речи о развоју система и техника (поинт-оф-царе тестинг) за праћење терапије пацијената како би се обезбедила њена безбедност.

За симпозијуме ESCP се са правом може рећи да су намењени фармацеутима у пракси. Поред информација о правцима развоја фармацеутске здравствене заштите, у оквиру многобројних радионица, постер презентација и кратких усмених саопштења учесницима се пружа могућност размене драгоцених искустава са колегама из других земаља у циљу развоја сопствене делатности. У наредном периоду планиран је конгрес ESCP у сарадњи са Америчким друштвом за клиничку фармацију (ACCP), 24-28 априла 2009. у Орланду (USA). Више информација можете добити на сајту ESCP www.escpweb.org.

ПРОГРАМИ КОНТИНУИРАНЕ ЕДУКАЦИЈЕ

ПАЖЊА:

Здравствени савет Србије није формиран (до излажења овог броја) и ниједан од програма континуиране едукације није акредитован. Програми континуиране едукације су од стране организатора усклађени са Правилником о ближим условима за спровођење континуиране едукације за здравствене раднике и здравствене сараднике.

9-10. март 2009. године, Београд

ПРВА МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА

Здравствена економија у систему здравствене заштите

Искуства из Централне, Источне и Јужне Европе (Балкана)

Организатор: Фармацеутски факултет Универзитета у Београду, Фармацеутски факултет Универзитета у Генту, Белгија и ИСПОР Србија

За све детаљне информације посетите сајт www.isporserbia.com/first2009.html

29. март 2009. године, Ниш

Једнодневни семинар: Фармацеутска здравствена заштита трудница и дојиља

Организатор: Удружење фармацеута Нишавско пиротског региона

Детаљна обавештења и пријављивање: snezana.simonovic@yahoo.com

Телефон: 063/1086008

9-10. април 2009. године, Београд

Курс: Комуникације у фармацији

Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета

Координатор: проф. др Љиљана Тасић
Детаљна обавештења и пријављивање:

kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

11. април 2009. године, Београд

20. стручни састанак: Анемије

Организатор: Удружење приватних апотекара Србије (СПАС)

Детаљна обавештења: сајт www.spas.org.yu; и-мејл pedjaigaga@ptt.rs

Телефон: 011/2696308

11. април 2009. године, Београд

Курс: Маркетинг јавног здравља у јавној апотеци

Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета

Координатор: проф. др Љиљана Тасић
Детаљна обавештења и пријављивање:

kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

12. април 2009. године

Курс: Дислипидемије-шта фармацеути могу да учине

Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета

Координатор: проф. др Слађана Шобајић
Детаљна обавештења и пријављивање:

kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

23 – 25. април 2009. године, Суботица

ДРУГА МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА

„Маркетинг у фармацији“

Стандардизација метода у промотивно – пропагандним фармацеутским порукама

Организатор: Апотека „Суботица“

За ближе информације посетите сајт www.apotekasubotica.co.yu или www.marketingufarmaciji.com

23-24. април 2009. године, Београд

Курс: Иновативни бизнис у фармацији

Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета

Координатор: проф. др Љиљана Тасић
Детаљна обавештења и пријављивање:

kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

25. април 2009. године, Београд

Курс: Развој и имплементација нових услуга у апотеци.

Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета
Координатор: проф. др Љиљана Тасић
Детаљна обавештења и пријављивање:
kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

МАЈ

19. мај 2009. године, Ниш

Стручни састанак: Глауком и катаракта
Организатор: Удружење фармацеута
Нишавско пиротског региона
Детаљна обавештења и пријављивање:
snezana.simonovic@yahoo.com
Телефон: 063/1086008

28-29. мај 2009. године, Београд

Курс: Е-пословање
Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета
Координатор: проф. др Љиљана Тасић
Детаљна обавештења и пријављивање:
kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

30. мај 2009. године, Београд

Курс: Лекови у виртуелном окружењу - користи и ризици
Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета
Координатор: проф. др Љиљана Тасић
Детаљна обавештења и пријављивање:
kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

ЈУН

4-7. јун 2009. године, Копаоник

53. симпозијум Фармацеутског друштва Србије
Витамици и минерали - од хране до лека
Организатор: Фармацеутско друштво Србије
Детаљна обавештења и пријављивање:
Сајт: www.farmacija.org, и-мејл
fds@sbb.co.yu
Телефон: 011/2648385 или 011/2648386

Јун 2009. године, Београд (тачан датум није утврђен)

Курс: Клиничка испитивања лекова
Организатор: Центар за континуирану

едукацију Фармацеутског факултета
Координатор: доц. др Катарина Илић
Детаљна обавештења и пријављивање:
kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

СЕПТЕМБАР

19. септембар 2009. године, Београд

Курс: Рационална фитотерапија у апотекарској пракси В - Биљни лекови за самолечење и превенцију
Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета
Координатор: проф. др сц. Нада Ковачевић
Детаљна обавештења и пријављивање:
kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

20. септембар 2009. године, Ниш

Једнодневни семинар: Превенција и терапија АИДС и хепатитиса
Организатор: Удружење фармацеута
Нишавско пиротског региона
Детаљна обавештења и пријављивање:
Телефон: 063/1086008

ОКТОБАР

17. октобар 2009. године, Београд

Курс: Клиничка и лабораторијска дијагностика дисфункције тироидеје
Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета
Координатор: проф. др Марина Стојанов
Детаљна обавештења и пријављивање:
kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

НОВЕМБАР

Новембар 2009. године, Београд (тачан датум није утврђен)

Курс: Савремена терапија артеријске хипертензије
Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета
Координатор: проф. др Ненад Угрешић
Детаљна обавештења и пријављивање:
kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

18. новембар 2009. године, Ниш

Стручни састанак: Алтернативна медицина
Организатор: Удружење фармацеута
Нишавско пиротског региона
Детаљна обавештења и пријављивање:
snezana.simonovic@yahoo.com
Телефон: 063/1086008

За следеће курсеве време и место одржавања биће накнадно објављени:

Курс: Гојазност-изазов за савремену фармацију

Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета
Координатор: проф. др Слађана Шобајић
Детаљна обавештења и пријављивање:
kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

Курс: Рационална терапија прехладе и грипа

Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета
Координатор: др сц. Сандра Везмар
Детаљна обавештења и пријављивање:
kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

Курс: Рационална терапија антибиотима

Организатор: Центар за континуирану едукацију Фармацеутског факултета
Координатор: др сц. Сандра Везмар
Детаљна обавештења и пријављивање:
kontinuirana.edukacija@pharmacy.bg.ac.yu
Телефон: 011/3974692 или 011/3951201

У СВЕТУ

25-27. март 2009. године, Барселона, Шпанија

14. конгрес Европског удружења болничких фармацеута
Организатор: Европско удружење болничких фармацеута (ЕАХП)
За све детаљне информације посетите сајт www.eahp.eu

03-08. септембар 2009. године, Истамбул, Турска

69. Светски конгрес фармације и фармацеутске науке
Организатор: Међународна фармацеутска федерација (ФИП)
За све детаљне информације посетите сајт www.fip.org

24-27. октобра 2009. године, Париз, Француска

12. Европски конгрес ИСПОР
Организатор: Међународно удружење за фармакоекономију и истраживање исхода (ИСПОР)
За све детаљне информације посетите сајт www.ispor.org

3-6. новембар 2009. године, Женева, Швајцарска

37. Европски симпозијум клиничке фармације
Организатор: Европско друштво за клиничку фармацију (ЕСЦП)
За све детаљне информације посетите сајт www.escpweb.org

ОГЛАС

На основу исказаних потреба у вези са лиценцирањем Дипломираних фармацеута и Дипломираних фармацеута-медицинских биохемичара, Фармацеутски факултет Универзитета у Београду организује наставу за кандидате који желе да полагају разлику испита за други профил по петогодишњим програмима.

Заинтересовани кандидати треба да се јаве до 1.3.2009. године на следећу мејл адресу: dubravka.zailac@pharmacy.bg.ac.yu или на тел: 011 3951397; 011 3951362 или лично Одсеку за наставу и студентска питања ради евиденције. По завршеном пријављивању, биће обављен упис кандидата, након чега ће изаћи распоред наставе.

Руководство Фармацеутског факултета
Универзитета у Београду

AD HOLDING KOMPANIJA BEOGRAD

VELEFARM

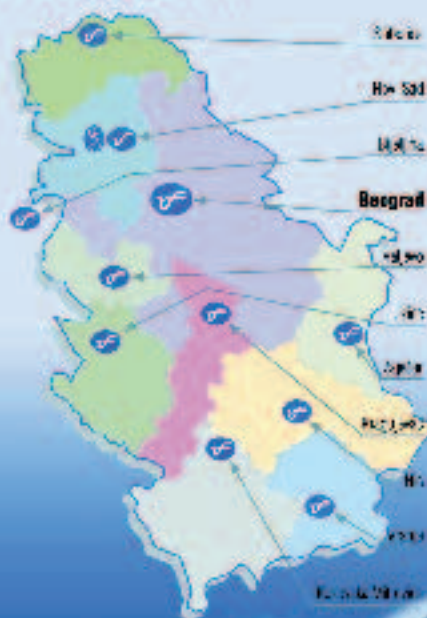
Zdravlje iznad svega

Vojvode Stepe 414a.
Telefon 011 30 90 100
Faks 011 24 60 422
www.velefarm.co.yu

PROGRAMI

POSLOVNI CENTRI

PREDUZEĆA

VELEFARM
Lekovi

VELEFARM
Medicina

VELEFARM
Prolek d.o.o.

VELEFARM
Kopljina d.o.o.

AD Sanitarija d.o.o.
Novi Sad

